

Организација за европску безбедност и сарадњу
Канцеларија представнице за слободу медија

ДРУГА КОНФЕРЕНЦИЈА ОЕБС О МЕДИЈИМА ЈУГОИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ

ДЕКЛАРАЦИЈА

Формулисање политике за будућност

Друга конференција ОЕБС о медијима Југоисточне Европе, коју је организовала Канцеларија представнице за слободу медија при ОЕБС у сарадњи са Мисијом ОЕБС у Србији, а уз помоћ Канцеларије ОЕБС у Албанији, Мисије ОЕБС на Косову, Мисије ОЕБС у Црној Гори, Мисије ОЕБС у Босни и Херцеговини и Мисије ОЕБС у Скопљу, одржана је у Београду, Србији, 20. и 21. септембра 2012. године.

Конференцији је присуствовало око 100 међународних и домаћих стручњака, као и представници медија Југоисточне Европе, који су разговарали о најактуелнијим дешавањима у области слободе медија и изазовима са којима се она суочава у региону.

Учесници конференције су се нарочито усредсредили на државну политику и законе који ограничавају слободу медија, утицај пословних интереса на уредничку политику, као и на питања безбедности новинара и аутоцензуре.

Учесници конференције

- 1. Потврђују значај конференције као регионалног форума о актуелним питањима и изазовима са којима се суочавају слобода медија и плурализам, који представљају једно од основних опредељења ОЕБС.*
  - 2. Поздрављају чињеницу да су размотрене конкретне препоруке које би требало да послуже као план наредних активности и помоћи Државама учесницама.*
  - 3. Потврђују да, упркос постојању слободних медија и независног извештавања у региону, на слободу медија у Југоисточној Европи и даље негативно утичу рестриктивни медијски закони и праксе, као и пословни и политички интереси.*
  - 4. Позивају владе да подстичу независне јавне радиодифузне системе и обезбеде неопходне законске, политичке и организационе услове за прописно функционисање финансијски независних и одрживих јавних радиодифузних сервиса.*
  - 5. Понављају да јавни радиодифузни сервиси играју централну улогу и да им стога мора бити омогућено да штите своју уредничку независност од политичког или економског мешања.*
-

6. *Позивају владе* да обезбеде прописно спровођење закона о јавним радиодифузним сервисима и прописа о радиодифузији путем независне судске контроле и делотворног јавног надзора.
  7. *Позивају владе* да ускладе законе и праксу везане за клевету са напредним међународним стандардима; конкретно, предмете везане за клевету треба да разматрају само грађански и управни судови, док се приликом одређивања накнада на име моралне штете треба руководити начелом сразмерности, како оне не би доводиле до стечаја медија и имале погубан утицај на новинаре.
  8. *Изражавају* велику забринутост због напада на медије, укључујући претње новинарима и њиховим породицама, нападе на имовину медија и на новинаре који извештавају о јавним догађајима.
  9. *Позивају* власти да интензивирају напоре да сузбијају насиље против новинара и да чине све у својој моћи да одговорне за нападе изведу пред лице правде, укључујући и да интензивирају истраге ранијих убистава новинара.
  10. *Наглашавају* да је независност уредничке политике неопходна за медије и да у њу не треба да задиру и утичу државни, пословни или политички интереси, укључујући путем расподеле државне помоћи, давања повластица у погледу рекламирања и других пракси којима се може остваривати контрола над медијима.
  11. *Потврђују* постојање озбиљне опасности од монополизације медија у Југоисточној Европи од стране политичких и пословних кругова који теже ка остварењу својих циљева.
  12. *Позивају владе* да препознају овај изазов за слободу медија и да му се супротставе усвајањем и спровођењем прописа о транспарентности власништва над медијима и добрих антимонополских закона којима се спречава смањење медијског плурализма. Подаци о власништву над медијима треба да буду доступни јавности.
  13. *Позивају* власнике медија да поштују уредничку независност новинара.
  14. *Позивају* новинаре и издаваче да преговарају и склапају споразуме и подзаконске акте о уредничкој независности и да се на такве споразуме позивају у уговорима о раду новинара и уредника у циљу спречавања аутоцензуре и подстицања етичког извештавања заснованог на добровољно усвојеним професионалним стандардима.
  15. *Инсистирају* на неопходности законског уређења услова запошљавања у складу са националним законима о раду.
  16. *Реафирмишу* значај права на приступ информацијама као темељног људског права и позивају власти да поштују то право.
  17. *Наглашавају* да представници медија треба да имају могућност да користе своје право да приступају и саопштавају информације у поседу власти од јавног значаја.
  18. *Понављају* да новинари не треба да буду кажњавани за прибављање, чување и обелодањивање поверљивих података у јавном интересу.
  19. *Позивају владе* да олакшавају приступ медија информацијама у поседу власти како би се обезбедио приступ шире јавности таквим подацима.
-

20. *Наглашавају* да правила за одређивање поверљивости података у националним законима треба да буду ограничена у погледу обима и времена у циљу побољшања транспарентности власти и потпуног приступа подацима у поседу власти. Само подаци чије би обелодањивање могло озбиљно да угрози националну безбедност треба да буду означени као поверљиви.
21. *Занајмају* да је истраживачко новинарство у интересу друштва могуће само ако поверљиви извори новинара могу да рачунају на то да њихов идентитет неће бити обелодањен и стога *позивају* владе да усвоје одговарајуће законске одредбе у складу са међународним стандардима како би јемчиле право новинара да не обелодањују идентитет својих поверљивих извора.
22. *Увиђају* да питање давања дозвола земаљским емитерима у дигиталној ери и даље представља врхунски приоритет власти и треба да служи као подстрек плурализму и разноликости. Процес дигитализације ни у ком случају не треба да се користи како би се ограничавала могућност постојећих емитера да наставе са радом након преласка на дигитално емитовање.
23. *Позивају владе* да подржавају и убрзавају процес дигитализације јавних радиодифузних сервиса како би обезбедиле да они врше своје надлежности јавних сервиса и тиме доприносе јачању демократске дебате и вредности.

Београд, 21. септембар 2012.
